

— kako je rečeno — dao i senjskoj biskupiji (Codex diplomaticus 4, Zagreb 1906, str. 343). Eduard Hercigonja smatra da je papu usmjeravala crkveno-politička problematika: »poboljšanje — posredstvom glagoljaša — odnosa s istočnom crkvom i slavenstvom«, ali taj čin upućuje i »na izmijenjeno duhovno ozračje Evrope kao posljedice križarskih ratova« (»Glagoljaštvo. Nacrt za enciklopedijsku jedinicu«, Republika, XLII, 1—2, Zagreb 1986, str. 143). Međutim, u najnovije je vrijeme Lujo Margetić to zanimanje sveo u druge okvire, također ističući opću politiku Inocenta IV, ali uperenu u prvome redu na drugu stranu Evrope — protiv cara Fridrika II. Naime, razvijajući vrlo ofenzivnu politiku, papa je pridobio i ugarsko-hrvatskog kralja Belu IV, a Mleci su postali carevi saveznici. U isto su vrijeme Krčki knezovi bili bez o.Krka — kojega drži Venecija, raspoloženi su antimletački i prougarski, dakle, na papinoj su liniji. Zbog toga se i krčki biskup »dakako, priklanja novoj vlasti, to više što time udovoljava i papinim željama i planovima« (Lujo Margetić, »Iz vinodolske prošlosti. Pravni izvori i rasprave«, Rijeka 1980, str. 50). Senjski i krčki privilegij, međutim, zaista su znatno pridonijeli bržem, sigurnijem i bogatijem razvijanju narodnoga glagoljaškog bogatstva, njegovom učvršćivanju, međusobnom prožimanju (usp., npr., M. Bolonić, »Stoljetne«, n.dj., str. 94 i dalje). Sâm otok Krk bio je i ostao veoma bogato izvorište glagoljaške kulture sve do XX stoljeća, pa i njezino rasadište. (PETAR STRČIĆ).

NOVE VIJESTI O DUJMU II (1279—1317). Pretpostavlja se da je Fridrikov sin Dujam II upravljao Modrušom, dijelom otoka Krka sinovi Vida IV — knezovi Ivan i Leonard, a ovaj posljednji da je bio i upravitelj Vinodola. U međuvremenu su se Krčki knezovi iz Vidove loze živo umiješali u borbe za ugarsko-hrvatsku krunu (1290—1301) i to na strani napuljskih pretenadata. Sâm knez Dujam II boravi i na napuljskom dvoru, koji mu potvrđuje posjede u Hrvatskoj, posebno izražavajući zahvalnost što je podržao Karla Roberta u borbama za dolazak na prijestolje ugarsko-hrvatskih vladara; štoviše, Dujam je bio u grupi hrvatskih velikaša koji su otišli u Napulj i 1300. doveli Karla Roberta u Ugarsko-Hrvatsko Kraljevstvo. Dujam II postao je upravitelj djedovskog imanja nakon Leonardove smrti, no nije imao miran život — dolazio je u sukob s Rabljanima, zbog svoga Jablanca, i s njihovim saveznicima knezovima Šubićima. Bio je i dalje izraziti pristaša ugarsko-hrvatskog vladara Karla Roberta, došljaka iz Napulja, kako je općenito u našoj historiografiji i usvojeno (Vjekoslav Klaić, »Krčki knezovi Frankapani«, Zagreb 1901, str. 129; Nada Klaić, »Knezovi Frankapani kao krčka vlastela«, Krčki zbornik 1, Krk 1970, str. 138—139). Međutim, u najnovije je vrijeme Lujo Margetić izvršio nova istraživanja i došao do zanimljivih rezultata koji daju drugačiju sliku Dujma II, točnije rečeno — daju sliku pravoga Krčkog kneza, koji s uspjehom sjedi na dvije stolice i misli u prvome redu na svoje probitke i interese svoje obitelji. Lujo Margetić (»Neiskorištene vijesti o krčkom knezu Dujmu II«, Starine 60, Zagreb 1987, str. 45—51) upozorio je na niz do sada neiskorištenih a dobrim dijelom i malo poznatih podataka o Dujmu. Taj knez — kao ni drugi Krčki knezovi — ne izvršava obveze prema Veneciji, ali za razliku od drugih rođaka njemu se to oprašta, jer s Mlecima ima — izvanredno dobre veze! Naime, on je ulagao znatne svote u pomorske i trgovačke transakcije, a Venecija je blagonaklono štitala te njegove gospodarske interese na svome teritoriju.

Margetić kaže: »Krčki knezovi su sigurno dobro iskoristili svoju povoljnu poziciju mletačkih građana u odnosu na ostale strance u Mlecima, da i ne govorimo o tome da je posjedovanje o.Krka, Modruša i Vinodola pružalo odličnu bazu za velike izvozno-uvozne poslove, a vlast nad Senjom davala ključ za značajne trgovačke transakcije s hrvatskim i ugarskim krajevima«. Štoviše, Dujam je značajniju ulogu igrao i u unutrašnjemu političkom životu Venecije, bivajući na njezinoj strani u borbama protiv Ferarre i pape na Apeninskom poluotoku. To je Venecija honorirala. No, opozicija na čelu s mletačkom rodbinom Krčkih knezova žestoko se oduprla namjeri dužda Gradeniga da Dujma II uzme (čak) za svoga službenoga savjetnika (iako je bio član Velikoga vijeća); vladajućoj grupi to je ipak uspjelo, te se Dujam našao u samim vrhovima Mletačke Republike, a k tome još i u specijalnom položaju — i on i njegova pratnja mogli su nositi oružje. Čitav taj odnos u mnogočemu je bio naročit kad je bio u pitanju Dujam II, jer se tako nije postupalo ne samo s pripadnicima druge, Škineline grane Krčkih knezova, već ni s drugim pripadnicima Dujmova užega roda. Očito je knez Dujam bio vrlo dobar politički, ekonomski i vojni suradnik Mletačke Republike, ali to mu nije smetalo da bude i dobar s Anžuvincima iz Napulja, čiji su pripadnici postali i ugarsko-krčki vladari — kojima je pomogao da to postanu i koji su pomagali papu u borbi (upravo) protiv Mletaka. (PETAR STRČIĆ).